

Năm tháng cũ rộn tình xưa tỉnh thức...

Tháng 6 đến rồi tháng 6 đi. Tháng 6 trời mưa không ngớt, trời không mưa, em cũng lạy trời mưa... Như bao nhiêu tháng năm đã trôi qua biền biệt. Thí dụ là chỉ cần nghĩ đến những cái ngày của tháng 6, 2019 này sẽ không còn bao giờ trở lại cuộc đời này là em sầu bi các cụ ạ. Nhất là cái bầu trời Pa Ri này đang u ám, bầu trời đen xì đen xịt làm tăng cấp số nhân cái nỗi buồn của em. Buồn thê thảm, buồn da dết các cụ ạ. Có cụ nào đã viết đại ý là « khi biết thương những ngày tháng trôi qua thì là lúc ta... đã già » ! Haizz, cái gì mà có chữ già, làm như nó làm em suy tư ít nhiều. Cụ Xuân Diệu trước đây đã chẳng thò thẻ trong Giục giã đó sao :

« Mau lên chứ, vợi vàng lên với chứ,
Em em ơi, tình non đã già rồi »

Tình em thì bi giờ, cũng có thể gọi là tình già, chứ non neo gì nữa ? 6 bó rùi, đâu còn « thời sừu nhi » đâu ? Ngày tháng nào đã trôi qua khi ta còn ngồi lại... Khi ta đôi mươi, ta còn cặm cụi đạp xe, ăn bo bo rưng rưng (thể hệ tụi em chót lớn lên thì nhiều trong thời bao cấp các cụ ạ). Khi ta trung niên, ta điên cuồng con thuồng luồng, kéo cày bừa khắp nơi, mệt thì ngồi nghỉ uống trà đá. Cuối cùng, ở một lúc nào đó thì nhìn lại đời mình đã xanh rêu !

Mới đây thôi, có một việc làm em hết chỉ đau lòng các cụ ạ ! Đó là việc đang ngồi nghĩ, say mê lướt mạng, kết bạn ảo bốn phương trời, đột nhiên thấy anh sếp lấp ló trước cửa. Y thấy em nhìn y với ánh mắt mang hình viên đạn nên y lăm lăm liền một tầng « Anh định khi nào... về hưu ? ». Nói xong, y làm như cũng biết ngượng vì câu hỏi quá chỉ số sảng nên lấp liếm : « Tôi hỏi là để dự trù ngân sách chi tiêu cho (kế hoạch) 5 năm đến ». Tây bi giờ cũng chơi kế hoạch ngũ niên các cụ ạ. Ngũ niên như kế mạt như thụy thai ?

Nghe anh sếp nói xong thì « một nửa hồn em mất, một nửa hồn kia bỗng đại khờ » liền các cụ ạ. Dã man con ngan thiệt. Chẳng biết cụ nào phán câu « Thời gian như ngựa phi ngoài cửa sổ » cũng đúng ! Kiêu kia mà còn than thở « Bèo trôi sóng vỗ chốc mười lăm năm ! » chứ em thì mười lăm năm, xi nhê gì ? Ngoảnh qua, ngoảnh lại, thoát chốc đã mấy mươi năm là ít. Em thì bi giờ, nói nào ngay ra, xem cũng còn gọi là « phương phi quốc thước » lắm nha. Cuối tuần đi chợ Tây, chợ Tàu, gồng gánh bưng bê, khiêng bao gạo 25 kg trên vai, tay khệ nệ xách giỏ đồ ăn phê re. Trong tuần thì đưa đón nhi đồng đi học, dọn dẹp nhà cửa. Đi làm thì cứ cảnh sáng cấp ô đi, tối cấp về. Biển nơi làm việc thành chỗ nghĩ ngơi. Đúng ra nơi làm việc, thường là bãi đấu trường giữa người và người. Đó cũng là nơi mà cuộc « đấu tranh giai cấp » thường diễn ra quyết liệt, không khoan nhượng. Nơi các sếp cực lớn đi các sếp lớn, các sếp lớn đi các sếp nhỏ và các sếp nhỏ đi lại các con cá lòng tong. Nói là bãi đấu trường cũng không ngoa nha các cụ. Em chiêm nghiệm thấy rằng, ở đâu cũng vậy, ở xã hội nào cũng rứa. Cứ ở những nơi làm việc là phải thận trọng trong công việc và luôn đề phòng những cú đánh lén, ném đá giấu tay. Càng vượt lên, càng dễ bị ganh ghét tuy em lúc nào cũng cười toe toét với mọi người. Nhưng ở đời thì cái cảnh « trâu buộc ghét trâu ăn » là chuyện thường ngày ở huyện. Có em nào phun ra câu nói bất hủ như sau « Ta thua họ, họ thương ta - Ta hơn họ, họ ghét ta - Ta trên họ, họ hại ta » cũng không sai lắm. Tất cả chỉ chung một mục đích, là đạt được lương cao, vị trí tốt ! Xứ văn minh thì những thủ đoạn đấu đá ngầm,

càng kín đáo, lịch sự hơn mà thôi. Thậm chí, những màn khóc lóc, kể khổ hay thậm chí cái gọi là « Promotion canapé » có khi cũng được tung ra để đạt được cái mình muốn. Điều này, cực kỳ tế nhị, không ai nói ra nhưng ai cũng đoán ngầm .

Em, hẳn hui phận nghèo, chỉ là con cá lòng tong thui nhưng em áp dụng đúng nguyên tắc mà cụ Dale Carnegie trong cuốn « *Quảng gánh lo đi mà vui sống* ». Nguyên tắc vàng đó là : cuộc đời thường cho ta trái chanh, chua lè chua lét. Và nhiệm vụ của cá lòng tong là làm sao kiếm được đường, đá cục - nước thì miễn phí rồi - để biến trái chanh thành ly chanh đường ngọt ngào. Nhờ áp dụng điều này mà mấy mươi năm lao động của em trong nơi đầu trường mưa tanh, gió máu, em uống đều chỉ nước đá chanh ngọt ngào của cuộc đời ! Nếu có bạn nào thắc mắc hỏi em đào đâu ra đường, đá cục thì em xin trả lời « *Đó là tùy ở cách hành xử, sự suy đoán cộng với điều kiện hoàn cảnh cụ thể của từng người* » mà thôi. Ấy vậy mà bây giờ, em đã sáu bó, lè mấy que rồi các cụ ạ. Sáu bó, ngày xưa, coi như 1/3 cuộc đời chứ gì giờ sao ? *Em ơi, có bao nhiêu, sáu mươi năm cuộc đời.* Nhắc đến lời bài hát này, em chợt nhớ đến mẹ MLH, ngày xưa hát với kếp Hùng Cường trong những năm 70. Nghe đâu, mẹ H vừa « tái xuất giang hồ » với nụ cười ma mị, trả lời phỏng vấn báo chí, ở tuổi gần 70 mới ghé !

Trở dzia hiện tại với thằng sếp em. Em liền hiên ngang trả lời nó là « *Khi nào tui định dzia, theo đúng luật, tui sẽ báo cho phòng Nhân sự. Họ sẽ báo xuống các anh. Còn anh, anh không có quyền hỏi tui câu đó !* ». Thế là kếp này ôm bình hơi, lặn đẹp. Thằng Tây này cũng kể ra là khá dzô dziên. Không có cái lịch sự tối thiểu của Tây thiệt khi đặt câu hỏi rất « tâm tư » kiểu đó. Em định bụng là lần sau mà nó tiếp tục Hạ chiến bài, khiêu chiến với em là em đi thưa gọi Nghiệp đoàn cho nó chữa về cái tội mà tiếng Tây gọi là *Harcelement moral*. Diễn nôm là « Quấy rối tinh thần ». Ở nước ngoài, cái tội này cũng ghê gớm lắm nha các cụ. Bị kết tội này là thân bại danh liệt, bị đời ruồng bỏ nha. Nó xem xém cái tội táy máy, tò mò nhìn ở khoá phòng người vậy.

Ở các cty, nơi mà « giai cấp công nhân » có trên 200 em cùng làm chủ tập thể thì cty đó, theo luật, bắt buộc phải có vài nghiệp đoàn để bảo vệ quyền lợi của các « đầy tớ nhân dân » và cả « cán bộ khung » khi phải đối đầu với giới chủ. Tiếng nói của các nghiệp đoàn rất quan trọng. Các cụ coi TV cũng thấy rùi. Hề cái nhà-nước-tư-sản-đành-đạch-giãy-chết này không chịu « die hard » nhưng cứ hà hiếp « nhân dân » là nhân dân, theo lời hiệu triệu của các nghiệp đoàn, hò reo đánh trống, căng biểu ngữ, đốt pháo sáng xuống đường liền một khi. Và cách xuống đường ở đây là xuống đường hợp pháp vì đã có « đăng ký » với nhà nước tư sản - *nơi máu và bùn như tiết ra từ mọi lỗ chân lông* —. Và đoàn biểu tình lại được cảnh sát trước đi theo bảo vệ, sau là đi theo răn đe tránh biến cuộc tuần hành thành cuộc bạo động, đập phá, đốt xe. Khi xuống đường thì dĩ nhiên, người thợ đình công sẽ bị trừ tiền lương ngày đó. Nhưng một khi « *đại công cáo thành* » thì giới chủ không những phải nhượng bộ phần nào những đề nghị mà giai cấp công nhân đòi hỏi mà còn phải trả lương những ngày mà các đầy tớ nhân dân nghỉ làm để xuống đường nữa mới ác.

Thời gian qua mau....

Không hiểu sao, từ ngày « *công thành danh toại, điện thoại Hoa Ouei* » thì có nhiều đêm, trong những giấc mơ hoa, em cứ thấy em quay về ngôi trường cũ, vật lộn với những môn thi lại để mong ra trường, đi làm giúp đời (*tuy cuộc đời chẳng cần đến em*) các cụ ạ ! Nói nào đâu xa, hôm cuối tháng 6/2019, trong cơn mộng ảo, em thấy em quay lại cái cư xá B của ngôi trường Thủ Đức của em năm xưa để chuẩn bị kỳ thi lại môn Toán.

Hình như trong ngăn ký ức của mỗi con người, có những sự việc làm như đã được lập trình sẵn để lặn sâu vào tiềm thức của mỗi người. Chứ từ ngày em phiêu du dưới trời quên lãng, em cũng bầm dập, đấm đá trải qua mấy trường học của Tây chứ có phải dạng vừa đâu. Một kỷ niệm nhớ đời là kỳ thi cuối khoá của môn học về Mạng, tim em như đứng lại với cái đề của sư fọ Pujolle.

Đọc đề thi cuối khoá mà cứ như đọc tiếng Tàu ! Ấy thế mà em vận dụng hết mọi khả năng sinh tồn trong cái thời bao cấp tai tiếng, xí quên, danh tiếng, nên em tai qua, nạn khỏi, hiên ngang ra trường với cái thứ hạng 39/40 em ! Sờ dĩ em được ngồi chiếu trên một em khác là vì em này, dân Bách khoa Hà Nội qua tu nghiệp, bỏ thi môn cuối. Dài dòng như vậy để các cụ thấy là em cũng hồ báo cáo chồn lăm chử không phải dạng vừa ! Ấy vậy mà chưa bao giờ em lại nằm mơ thấy em lóc cóc quay lại những cái trường của Paris 9 hay Paris 7 để thi lại cả. (Tuy những ngày đó, em cũng mếu máo thi lại nát cả người chứ đường đời có chi suông sẽ đâu ?) Còn mấy khuôn mặt của mấy anh Tây, chị đầm, bạn học cũ, coi như chưa một lúc nào, bèn mãng hay chập chờn trở lại trong các giấc mộng đêm hè của em.

Em quay lại cái câu chuyện vừa kể ở trên nha các cụ - *Tính em thì hay tám lung tung, nhiều khi lạc đề, mong các cụ thông cảm tuổi xế chiều này* - Trong các giấc mơ dữ dội đó, em lại thấy em đón xe đò Tam Hiệp bảo tố lên Thủ Đức. (Gọi là Chuyến xe bảo tố như tên một phim Liên(tiếp) Xô (đấy) ngày đó. Là vì cứ cả tiếng mới có một chuyến xe đò Tam Hiệp đến đầu đường Điện Biên Phủ - Phan Kế Bính đón khách. Và khi xe đến, xe đã đầy cả mời người trong xe rồi. Nhưng « bốn phận » của những cá mời chưa lên được xe thì phải làm mọi cách để chui vào trong xe. Để được lên trường Thủ Đức đúng tiết học. Nếu không sẽ bị Cờ Đỏ NĐT ghi tên trừ điểm hạnh kiểm. Do đó, bảo tố tất yếu sẽ xảy ra khi thiên hạ quyết lên xe là vậy). Đến nơi, bò vào phòng trọ và gặp các quý anh : Trưởng lớp Mặt Vàng, anh Tuấn Hưng (Ga Ri), anh Văn Minh chuyên-lấy-vật-giường-trong-cu-xá-tập-thể ra làm củi, nấu cơm ăn thêm, anh Phát La To hay hô hào các khẩu hiệu....Tỉnh dậy, cứ vã mồ hôi hột cả ra. Thế mới biết thời đi học cũng nhiều khê lăm chử chẳng có chi hoàn toàn đuổi hoa bắt bướm đầu nha các cụ.

Đêm qua, nửa đêm, trời lại đổ mưa.

*Đêm chưa ngủ nghe ngoài trời đổ mưa
Từng hạt rơi gác nhỏ đèn le lói
bóng dáng in trên tường loang
Anh gối tay tôi để nghe chuyện xưa cũ
gối trợn trong nỗi nhớ.*

Mưa Paris thì na ná như mưa ở Đà Lạt. Mưa bụi hay mưa mưa chỉ vừa ướt đất. Nỗi nhớ của em thì đọng đầy trong cái khung cảnh mới này. *Gọi là khung cảnh mới cho oai chứ nhiều khi ngoảnh đầu nhìn lại, thoắt đã mấy chục mùa đông lạnh lẽo qua ở xứ người rồi. Cảnh cũ xưa bên VN không còn. « Người đồng thời » thì cũng đồng khởi về hưu cả. Dân VN, làm nhà nước thì đàn ông 60 tuổi là được ưu ái cho về đuổi gà. Nghe đồn đâu sẽ tăng tuổi hưu lên chút chút nhưng phải đến mấy năm sau mới áp dụng cơ !*

*Nên những khi mưa nửa đêm
làm xao xuyến giấc mộng chưa đến tim.*

Nằm nghe tiếng mưa rơi, chợt nhớ lời bài hát có câu *Buồn vào hồn không tên, thức giấc nửa đêm nhớ chuyện xưa vào đời*. Cái kỷ ức của con người cũng lạ, có những giây phút rất bình thường, sự việc rất bình thường, hoàn cảnh, nhân vật cũng chẳng có gì đặc biệt, ghê gớm cho lắm nhưng cái hình ảnh, cái sự việc đó, nó len lén đi vào tâm tư của mỗi người rồi đóng kín cửa, không thềm lộ ra. Lâu lâu, nó thò đầu ra như để nhắc nhở về sự hiện hữu của nó.

Ở em, đó là những ngày tháng đi học của cái thời mà nghe tên là thiên hạ xách quần le te chạy - Chạy lấy người, bỏ cửa. Tên thời đó là: « Thời bao cấp » hay nó còn có tên mỹ miều khác là « thời kỳ quá độ ». Tuy nhiên, đối với em, thời đó, tuy cay đắng thật nhưng chính nó lại cho em quá nhiều kỷ niệm. Vẫn vương cho tới ngày hôm nay. Nó làm cho em biết xoay sở, đương đầu với mọi hoàn cảnh éo le. *Trong cái khó, ló cái khôn*. Cổ nhân đã phán vậy. Đúng y chang nha các cụ. *Đường thương đau đầy ải nhân gian, ai chưa qua chưa phải là người !*

2019. Những kỷ niệm xưa tràn trề, em lại làm những phùa khăn gói quả mướp dĩa thắm chum khế ngọt, giò sống cũ ngày xưa. Và em thất vọng mệnh mang các cụ ạ. Cuộc đời đổi, xã hội đổi thì con người cũng nằm trong quy luật đó thôi. Cái khu phố nhỏ của em ngày xưa, ngôi trường cũ, hàng xóm láng giềng... coi như biến đổi hoàn toàn. Những người láng giềng cũ, coi như đã *Ngàn cánh hạc* ở xứ người hay đã ra đi qua thế giới tươi đẹp khác, không ô nhiễm. Căn nhà cũ của gia đình em là căn nhà cuối cùng, chưa được xây lại trong khu phố đó. Tất cả nhà cũ chung quanh đều được những người chủ mới mua lại, đập bỏ và xây nhà cao tầng để cho thuê hay kinh doanh. Biển dẫu xoá sạch sành sanh những khung cảnh, kỷ niệm xưa. Thôi đành *soi bóng đời bằng gương vỡ nát, nghe xót xa ngùi lên trong mắt* vậy.

Em có ông anh họ, lâu nay định cư ở Thung lũng Hoa vàng, cương quyết không về nơi cũ, cũng hơn 45 năm. Nay, ông định về thăm lại khu phố xưa, nền đất cũ. Đi thăm kiểu *Đốt lò hương cũ* đó mà. Em liền can ngăn ông này. Ông ta nhìn em như đợi câu trả lời. Em đứng đĩnh nói :

- Tháng 6, thiên hạ rầm rộ kỷ niệm 75 năm ngày đổ bộ Normandy thì anh có nhớ phim « Ngày dài nhất mà họ đang chiếu lại ở TV không ?

- Phim gì ?

- Phim Ngày dài nhất, tên Mỹ là *The longest day* đó !

- Thì sao ?

Em bèn đi một phùa diễn Nôm như sau :

- *Thì từ nhỏ, mình coi phim đó, có những ấn tượng đẹp. Nhưng sau này, có nhiều phim làm hay hơn về hình ảnh, về xảo thuật... Thí dụ như đã coi phim Saving private Ryan rồi thì mình coi lại phim The longest day đó, những ấn tượng xưa về phim cũ sẽ mất đi. Ở đây, cũng vậy. anh đi đã lâu rồi. Thời đó, cuộc sống nhẹ nhàng hơn bây giờ. Và anh có những kỷ ức đẹp về cái xóm, căn nhà cũ của anh. Nơi hàng xóm thân thiện, giúp đỡ qua lại... Bây giờ, anh về, anh thấy cảnh kẹt xe, khói bụi mù trời, văn hoá xuồng cấp, họ hàng, hàng xóm cũ cũng chẳng còn ai, hoặc mạnh ai nấy sống. Căn nhà cũ của anh thì đã được thay bằng một căn nhà mới. Căn nhà mới này lại được xây kiểu « Tắc đất tắc vàng » coi quái dị dzô cùng. Khi cái khung cảnh nhà cũ, khu phố xưa không còn, anh lại cảm thấy như anh la Từ Thức về trần thì em sợ những cái hình ảnh đẹp ngày xưa trong đầu anh cũng nát bét như tượng tàu ! Chi bằng cứ để những hình ảnh cũ, kỷ ức cũ đẹp le lói mãi trong đầu ! ».*

Nếu cái năm 1994, ở ngay trong những khu ngoại ô gần Sài Gòn, ngay như ở sâu bên trong những con hẻm ở bên kia cầu Bông, đường Lê văn Duyệt (Gia Định) – nay là Võ thị Sáu (Bình Thạnh) - còn những căn nhà lá, cầu khỉ, ao rau muống, *bèo giạt hoa trôi hàng mấy hàng*. Bây giờ, những cảnh đó đã đi vàosách cổ, loại *Sài Gòn năm xưa* rồi. Chỉ thấy nhà, chung cư, người và người, xe và xe chen lấn, nhúc nhích từng mét. Và khói xe mù trời mà thôi. Em bèn tiên đoán rằng dân thành phố lớn rồi đây không bị bệnh phổi vì hít khói xe thì cũng bị hói đầu . Vì cứ phải đội mũ bảo hiểm xe trong lúc khói xe mù mịt, nóng chảy mỡ, mồ hôi mồ kê vã ra như xông hơi ! Em nào đi xe gắn máy thì cũng dính đòn chân to chân nhỏ. Lý do là cứ nhích xe từng chút trên đường bị kẹt, một chân cứ phải thò xuống đường để chống xe.....

Nếu có gì còn sót lại, hoạ chẳng là trong những con ngõ hẻm, nơi mà xe chữa lửa không vào được thì còn chút hơi hương ngày cũ : thiên hạ để toang cửa, hành hạ bà con lối xóm với những tiếng hát (karaoke) át tiếng bom, con nít chạy chơi gào la và con đường hẻm chánh thì bị lấn ra với những đồ gia dụng hàng ngày của các hộ dân.... Góp ý nhau là ngoài sự chửi bới thô tục còn có những màn vận dụng cơ bắp, đấm chém... Ngày xưa, còn đỡ nha cái màn hát karaoke. Vì muốn hát karaoke, phải đầu tư tiền bạc để mua máy, mua đĩa, mua loa, mua tập lời bài hát. Ngày nay, khỏi cần nhiều khê như

thế. Chỉ cần cái micro không dây 200 ngàn VNĐ, bắt vào loa cái điện thoại cầm tay có sẵn và tìm lời bài hát trên mạng là pà con cô bác xóm nhỏ có thể gào tướng đại lên cho cả xóm nghe...Thua luôn.

Em thấy bây giờ, nói thiệt nha các cụ, xã hội VN thay đổi ghê gớm tận gốc rễ của nó. Nếu còn những hình ảnh, tình cảm hàng xóm cũ, họạ may về quê dưới miền Tây, ở những nơi khi họ còn gáy, tình hàng xóm với nhau vẫn như xưa. Mà nói nào cho ngay, dân số VN cũng đã gần xấp xỉ 100 triệu em và đa số là thế hệ trẻ với cuộc sống số thì đừng hy vọng gì nhiều ở những cung cách đối xử với nhau như cách đây vài chục niên. Có cụ nào không tin thì các cụ cứ hỏi ý kiến các bô lão cao niên còn sống ở các thành phố đó thì biết.

1977, những năm khốn khó của cái thời bao cấp trừ danh. Điện cúp 6/7 ngày /tuần. Nước thì bị cúp ít hơn chút. Buổi tối, trời nóng (nhưng không nóng đến độ như cái lò bây giờ) và ngoài đường, xe đạp nhiều hơn xe gắn máy thì đám thanh niên chỉ có kéo nhau đi cà phê quốc doanh, đạp xe đi dạo hay ngồi tán dóc với nhau. Không bao giờ em quên cái cảnh ông nội em, ngồi ôm đầu dưới ánh đèn dầu hội tù mù hay chập chập lên dây thieu cái đồng hồ Odo Westminster. Odo là hiệu đồng hồ của Pháp. Đồng hồ này, hàng ngày phải lên dây thieu. Và cứ mỗi giờ, đồng hồ Odo cho những âm thanh báo giờ kính coong quen thuộc. Những cái khoảnh khắc của những giây phút bất tử đó, nó len lén đi vào hồn em các cụ ạ. Dài dòng văn tự như thế để trả lời câu hỏi của vài người bạn cứ hỏi em tại sao em lại đi sưu tầm những đèn dầu hôi tầm thường (không phải đèn kiểu cọ cho du khách) và đồng hồ lên dây của Pháp.

Ở Tây, hàng năm, cứ sau tháng 3, khi thời tiết ấm lên là cứ mỗi cuối tuần, lại có những khu chợ bán đồ nhà không xài (brocante) khắp nơi. Như nắm. Đi vào những khu này, thường có khoảng 200 đến 500 người bán, vui hết ý. Các cụ tha hồ trả giá món đồ y như ngoài chợ VN. Mặt hàng bán là đủ loại, đủ kiểu. Toàn đồ dùng trong nhà, thậm chí giày dép, quần áo cũ, nồi niêu soong chảo, đồ dùng trong nhà, ngoài phố, tất tần tật, cái gì cũng có. Và những món đồ này, giá cũng chỉ chừng từ vài chục xu (centime) đến vài âu kim (euro) hay hơn. Em có ông bác bên Mỹ qua chơi. Đi vào chợ này, bô lão bác còn phải kinh dị thốt ra « Vào đây mới thấy 1 đồng âu kim lớn thật !".

Dân Tây thì có cái tính, thích gì thì mua cái đó, bất kể giá tiền. Khi sở thích đã phai mòn theo năm tháng, cũng là lúc món đồ đó - khi mua, giá có thể là vài chục euro nhưng họ bán ra - có khi chỉ 1 hay 2 euros mà thôi. Gọi là bỏ đi cũng là đúng từ. Thêm cái là nước Pháp thuộc loại « đất hẹp, người đông ». Nhà cửa, đường xá chật hẹp. Nhất là ở những vùng dân cư đông đảo như Paris nên đồ đạc mà không giữ nữa thì thuộc dạng *Bỏ thì thương, vương thì tội*. Cho miễn phí thì không phải ai cũng vồ vập lấy đâu nha các cụ. Bên Tây, đồ muốn đem cho thì người được cho yêu cầu người cho chụp hình

món đồ đó. Nhìn hình, thích thì mới đến lấy. Không thích thì chê ông chê eo kiểu « *đồ nhà nó bỏ đi, nó kêu tui đến ...hốt* » vậy. Do đó, thiên hạ có đồ muốn bỏ, thường chọn cách đơn giản nhất hoặc đẩy món đồ đó ra đường cho bá tánh nào đi ngang hốt thì hốt, hoặc xách ra họp chợ bán đồ cũ (bên Mỹ gọi kiểu bán này là Sale garage). Ở các thành phố lớn của Tây, thường có một ngày trong tuần lễ, toà thị chính tổ chức cho xe tải đi thu gom các đồ đạc phế thải công kênh như bàn ghế, tủ lạnh, máy giặt... mà dân mang bỏ trước cửa nhà. Các vật dụng xây dựng như gạch, vữa, sơn, dầu nhớt... thì người liệng phải chịu khó mang đến những trung tâm phế liệu của thành phố đó để bỏ. Tất cả dịch vụ đều miễn phí 100%. Dịch vụ ở Paris còn siêu hơn. Đồ không dùng, mang bỏ trước cửa và gọi điện thoại là xe của thành phố tới dọn liền.

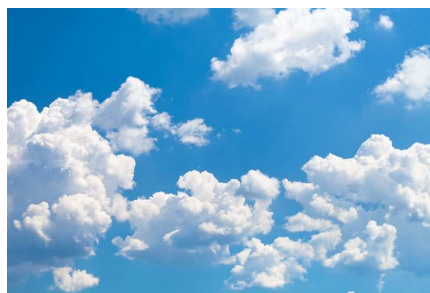
Viết đến đây, em lại liên tưởng đến cái hình ảnh ông anh họ em ngày xưa ở gần nhà, buổi tối, mang cái thùng rác bằng thiếc ra để trước cửa nhà - Gọi là thùng rác bằng thiếc vì nó nguyên thủy là cái thùng nước mắm bằng thiếc khoảng 50 l. Nước mắm chiết vào chai xong thì thùng thiếc đó, biến thành thùng rác vì nó chắc chắn và không rỉ, không chảy nước dơ ra – và ngồi đợi. Đợi gì ? Đợi người đổ rác qua là ông anh họ em kéo thùng rác vào nhà. Để ở ngoài là thùng rác sẽ không cánh mà bay ! Thời bao cấp mà ? Hơn 40 năm qua rồi nhưng cái hình ảnh ông anh họ em ngồi đợi người đổ rác qua, dưới bóng đèn đường tù mù của cái năm 1978 đó, nó ám ảnh em trọn đời ! Hic hic.

Đồ trong nhà không dùng mà có xách ra họp chợ bán đồ cũ cũng oải lắm nha các cụ. Phải biết ngày toà thị chính cho bán (thường là cuối tuần), phải ghi tên bán và trả tiền bao nhiêu cho 1 m2 khoảng đất mình thuê cho ngày đó. Đến ngày bán, phải mang đồ đến trước 7 giờ sáng và phải dọn đồ đi lúc 17 giờ. Và có khi ngồi bêu mặt cả ngày đợi ông đi qua, bà đi lại để hỏi giá... Một ngày như vậy, chưa kể mưa gió, gió tuyết bão bùng, có khi chỉ bán được vài chục đồng, không bỏ công. Đồ nợ nhất là có khi cạnh gian hàng của mình, có người khác cũng bán đồ như mình nhưng đồ tốt hơn, giá rẻ hơn....Diễn tả như vậy, các cụ hình dung ra kết quả của các thương vụ mua bán của phe ta ra sao rồi. Do đó, cứ sau mỗi lần bán đồ như vậy, cuối ngày, bán không được, nhiều người bán chẳng buồn thu dọn đồ mà bỏ cửa, chạy lấy người. Không buồn mang về...

Và bộ sưu tập đèn dầu hôi, đồng hồ lên dây thieu của em cũng từ những lần họp chợ này mà ra. *Chơi cho lịch mới là chơi, chơi cho đài các cho người biết tay...*

Đến đây, thay vì em móc cái câu cũ xì ra « *Thời gian một áng mây bay* » để bắt đầu phần kết luận, em bê nguyên si câu thơ của cụ Nguyễn Công Trứ, thêm thắt chút xíu cho hợp thời gian tính:

*« Ôi nhân sinh là thế ấy,
Như bóng đèn, như mây nổi, như gió thổi, như chiêm bao ».
Sáu mươi (ba) năm hưởng thụ biết chừng nào,
Vừa tỉnh giấc nổi kê chưa chín....*

2019 rồi, nổi kê nấu hơn nửa thế kỷ, cũng nhão nhoét, tanh banh tét bét rùi. Lòng người cũng vậy. *Em đi ngang xin ráng bước cho êm / Đừng đánh thức thời gian đang ngủ kỹ.* Nhưng những kỷ niệm cũ vẫn còn nguyên si trong em các cụ ạ. Bộ sưu tập đồng hồ Mappy, Jaz, Odo... cũng trôm trèm trên 200 đơn vị. Đèn dầu hôi thì cũng hơn 100 cái. Và chưa có dấu hiệu dừng lại nha các cụ.

Thời bao cấp cũng chìm sâu vào dzĩ dzăng nhưng không hiểu sao, đọc báo VN, thấy bên đó, thiên hạ, cứ con gì động đây là ăn, là bỏ vào mồm, là nhậu. Y như thời bao cấp thiếu protêin vậy. Lẽ nào cái bóng ma thời bao cấp còn chấp chờn ám ảnh đến hôm nay ? Cứ cái đà này, với dân số tăng nhanh, nhiều loại động vật chắc tuyệt chủng quá. Đánh cá chưa đã nư, tận diệt cả đàn cá con, sinh thái hồ, ao, đáy biển bằng cách đánh cào, chích

điện, thuốc nổ... Săn bắn thì dơi, quạ, cò, chim, động vật hoang dã nào cũng lên bàn nhậu hết. Ghê thiệt. Suy ra cái cụ nào phán câu « *con người là động vật cấp cao, phá hoại, tận diệt các sinh vật khác, ghê gớm nhất trên cái hành tinh này* » đúng y chang !

Còn mớ bạn bè cũ, mỗi người một nơi. Tứ tán khắp bốn phương trời như mây mùa Thu. Nhưng cuối cùng ngẫm lại, đó là quy luật của cuộc sống. Robin Sharma trong cuốn « *Đời ngắn, đừng ngủ dài* » đã tóm gọn như sau : « *Cuộc sống không bao giờ đi theo cách bạn muốn, cũng như thời gian nó luôn vận động không ngừng, không bao giờ chờ đợi ai, lướt qua và rũ bỏ mọi thứ làm trì trệ sự tiến về phía trước của nó, đó chính là nguyên lí hoạt động của cuộc sống. Đôi lúc bạn cảm thấy cuộc sống này thật sự quá tàn nhẫn, nhưng sự thật là bạn đang tàn nhẫn với chính mình, cuộc sống đơn giản chỉ là một chất xúc tác để bạn có thể cảm nhận điều đó một cách rõ ràng hơn* ».

Em thấy cũng có lý nhưng giá mà cái « *phía trước của nó* » mà đẹp mỹ miều thì cũng chẳng có gì phàn nàn. Đàng này, trên các phương tiện truyền thông, gi-cũng-đẹp nhưng sự thực ra sao thì chỉ có những người trong cuộc mới thấu hiểu.

Hình như em có đọc ở đâu đó, một bài báo nào, đại ý là những khoảnh khắc, hình ảnh trong cuộc sống, không bao giờ mất đi. Nếu có được đứng trên sao Hỏa (theo Bách khoa toàn thư mở Wikipedia thì **Khoảng cách** trung bình từ **Sao Hỏa** đến Mặt Trời vào **khoảng** 230 triệu km (1,5 AU) và chu kỳ quỹ đạo của nó bằng 687 ngày **Trái Đất**. Ngày mặt trời (viết tắt sol) trên **Sao Hỏa** hơi dài hơn ngày **Trái Đất** và bằng: 24 giờ, 39 phút, và 35,244 giây. Một năm **Sao Hỏa** bằng 1,8809 năm **Trái Đất**; hay 1 năm, 320 ngày, và 18,2 giờ) nhìn về trái đất thì ta có thể thấy lại những hình ảnh, khoảnh khắc ở trái đất cách đây mấy chục năm ! Thậm chí là đứng ở một góc độ nào đó trên sao Hỏa, có thể thấy được lúc Nã Phá Luân thua trận Waterloo năm 1815 !

Haizzz, nếu được vậy, em chỉ ao ước có dịp nhìn lại những giây phút cũ của những năm trước lúc chấm dứt chiến tranh, của những năm vất vả Nước lụt 1978, của Chiến tranh biên giới 1979. Thời mà khó khăn cũng lắm, nhiều khê của cuộc sống cũng nhiều. Nhưng ít ra, em có được những giây phút êm đềm bên gia đình, bạn bè xưa với những tình cảm nồng nàn. Và như vậy, em thấy lại tuổi trẻ của em khi lẻo đẻo theo cô bé Ngọc Lan của Trung Vương xưa lúc tan trường...

*Em đi ngang xin ráng bước cho êm
Đừng đánh thức thời gian đang ngủ kỹ
Đừng đẹp quá để anh đừng rối chỉ
Lấy gì đây khâu vá lại tình xưa ?*

*Đêm buồn tĩnh lẻ
Paris, tháng 7, 2019
Tèo*